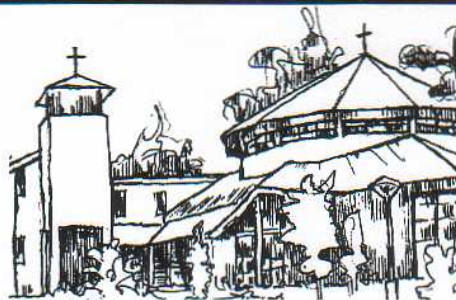

Forgácsok

MUNKÁS SZENT JÓZSEF EGYHÁZKÖZSÉG KIADVÁNYA

2003. FEBRUÁR

2. ÉVFOLYAM - 1. SZÁM

GÁRDONYI GÉZA ÍRÁS A BIBLIÁBAN

- az Újszövetség Könyve elé -

Ez a könyv a könyvek könyve,
Szegény ember drágagyöngye.
Égi harmat lankadtaknak,
Világosság földi vaknak.
Bölcsességnek arany útja:
Boldog, aki rátalál!
Szomja lelkek forrás-kútja,
Hol pohárral Krisztus áll.

Ez a könyv az örök törvény,
Királyon lánc, rabon napfény,
Tévelygőnek hívó harang,
Roskadónak testvéri hang.
Elhagyottnak galambbúgás,
Viharvertnek ereszet,
Haldoklónak angyalszűgés:
"Ne félj: fogd a kezemet".

Gyermeknek is: "Mily szép rege",
Bölcsnek: "Rejtelmek tengere!"
Fal-,s túl rajta élő hangok,
Köd, s benne zengő hárfák, lantok.
Templomok közt legszebb templom:
Csak megnyitom s benn vagyok.
Ablakán a Paradicsom Rózsáira láthatok.

Minden fakul, minden romlik,
Márványvár is összeomlik.
Bíborleplek ronggyá málnak,
Dicsőségek füstbe szállnak.
Csak ez a könyv nem tér porba,
Mintha volna élő lelke! ...
Ez a könyv a Mózes bokra:
Isten szíve dobog benne.

ÖKUMENÉ A MINDENNAPOKBAN

Oikumene-görög szó, azt jelenti: a földkerekség lakói. A világ kereszténységét értjük e szó alatt, akiket elválaszthat a kultúrák sokfélesége, elválaszthatnak a nyelvi akadályok, a lakóhelyek mássága, de nem beszélhetünk idegenekről, mert Isten szeretetéből Jézus Krisztusban mégis csak mindannyian egyek.

Ha azt is mondjuk, hogy nem ismerjük az ökumené szót, mégis csak betölti a mindennapjainkat. Amikor a protestáns leányt katolikus vallású férfi veszi feleségül és élnek együtt családként türelemmel és toleranciával -vallási életet is-, betöltik az ökumené teljességét. Ilyenkor a család egyik fele mire siet, a másik istentiszteletra indul, és közöttük láthatatlan, de áldott ökumenikus szellem uralkodik.

Minden év januárjában, mint egy család tagjai közösen élnek egymás istentiszteleti életét Oroszlányban a római katolikus, református és evangélikus hitű városiakok. Kifejezzük ezen a héten összetartozásunkat, megjelenítjük egy töről való fakadásunkat és eltekintünk a gyakorlat másságától.

Mert itt is igaz a mondás: "minden gondolat annyit ér, amennyit abból sikerül megvalósítani". Örömmel fogadjuk, hogy házuk táján ezen a téren minden rendben van, a papok szót értenek egymással és nem húzódozva, hanem örmel szervezik nyájaikat a közös estékre, a hívek pedig útra indulnak a három istenháza felé estéről-estére.

Ne képzelje az olvasó, hogy minden településen így van ez! Hol az egyik, hol a másik lelkész gördít akadályt nyakasságból, megrögzöttségből, butaságból a közös programok elé. Végre van valami, ami itt Oroszlányon jól és példamutatóan működik. Az ökumené az Isten áldása legyen rajtunk és minden próbálkozásunkon, mely egygét tesz bennünket!

Áldás, békesség!
Dicsértessék a Jézus Krisztus!
Erős vár a mi Istenünk!

Molnár József
evangélikus lelkész

A KULTÚRA A JÖVŐNEK REMÉNYT NYÚJT

Jelenits István piarista szerzetes, történész volt az ünnepi szónoka a Magyar Kultúra Napja megyei rendezvényének. Előadás után jegyezte le gondolatait lapunk olvasói számára.

A Plimusz múltbba nejlén
a magyar kultúra ünnepeit üljük.
Bőth betörést, romlást és elcsúszást
mértőnk belte, hogy együtt, egymást
földön vállalni tudjuk az élet sziló
jőst.

2003.
2. febr. 22.

"Őrizzük emlékeinket, gyűjtsük össze töredékeinket, nehogy végleg elveszenek, s az által is üresebb legyen a múlt, szegényebb a jelen, s kéteesebb a jövő." (Ipolyi Arnold püspök)

KATOLIKUSOK OROSZLÁNYBAN - A KEZDETEK -

Templomtörténeti sorozatunkat az 1876-ban épült kápolna ismertetése után, az oroszlányi katolikusok múltjának bemutatásával folytatjuk. A település 300 éves évfordulója alkalmából is megjelent néhány kiadvány. A katolikusokról, a katolikus egyházközség alakulásáról a kiadványokban található adatokat gyűjtöttük össze.

"1700-ban Oroszlánkőre, Esterházy Antal gróf birtokán erdei munkára szerződött első telepések (17 család) Miava környéki evangélikusok, vallásukban, személyiségükben üldözött emberek voltak. Volt közöttük néhány sziléziai katolikus is. Oroszlánkő a 16.sz.-ban a gesztési uradalomhoz tartozott. 1715-től Bánhida filiája (fiókegyháza) lett. Bánhida 1715-1732-ig Tatához tartozott, utána lett önálló plébánia. Oroszlánkő később Környéhez, majd Kecskédhez tartozott." Az 1720-as évek elején a településen

hat katolikus család élt: Varga Badura, Kozár, Likerecz, Kubicza, ...Károly. 1733-ban kezdetét vette a majki kamalduli remeteház építése. Esterházy József gróf igyekezett katolikusokat letelepíteni. Ebben az időben épült fel Majkon a kápolna, hogy az építőknek misét mondhassanak. A környék településein élő és a németajkú katolikus lakosság is ide járt misére. 1764-ben a katolikusok száma hatvankettő volt, míg az 1900-as nyilvántartás szerint az 1663 lakosból kettőszázkettő volt katolikus. A katolikusok a kápolna melletti Várdombon és a Burga utcában telepedtek le. Leszarmazottaik közül néhányan még ma is élnek itt.

Oroszlányban csak 1948-ban létesült önálló-plébánia: *lecke...*

Végváriné Babirák Ilona: Oroszlány,
1999 Gyúsi László:
Oroszlány a 18-19. században

LOVAS SZEKÉREN HOZTÁK OROSZLÁNYBA

Kiss Emma kántor-tanító kisasz-szony Kecskéden szállt le a vonat-ról, és onnan lovas szekéren hozták Oroszlányba hatvan évvel eze-lőtt 1942. november 14-én. Csak annyit tudott erről a településről -mesélte emlékekkel teli otthoná-ban-, amit Apor Vilmos győri püspök titkára Zágón József személye-sen mondott el kinevezésekor, hogy ez is egyike azoknak a kis fal-vaknak, ahol nagyon nagy szükség van katolikus tanítóra, és "ott 50 évig nem fog fázni, mert ott sok szén van".

1940-ben szerzett Kántor-tanító diplomát Pápán, a RANOLDER Irigalmas Nővéreknél. Kilenc évig elsős polgárista korától tanult zongor-rázn.

Szeretett volna Pápán maradni, és ott tanítani, de nem volt üres álláshely, még a környező falvak-ban sem. Oroszlányba történő ki-nevezéséig katonai szolgálatra be-vonult tanítókat helyettesített.

Oroszlányban a pályakezdő kán-tor-tanító elsődleges feladata a ta-nítás volt. Láng József kecskédi plébános, egyben az iskola felügye-lője is, Emmi nénit megbízta a hit-oktatással is.

A kántorizálás nem adott túl sok feladatot, mert helyben nem volt plébánia. Vasárnaponként a kato-likusok Majkra jártak misére, ké-sőbb a kecskédi plébános misé-zett az oroszlányi kis kápolnában. Harmóniumozni, énekelni csak e-zeken a miséken kellett. Nagyon gyorsan megismerte az embere-ke-t, az

itt kialakult szokásokat. Legjobb tudásával, és az adni aka-rás alázatával szolgálta az egyház-közösséget. Az egyszerű, jólelkű, tisztességes katolikus hívek köré-ben nagy tekintélynek örvendett.

Zenetudása, szép hangja, szé-leskörű tájékozottsága, kapcsolat-teremtő képessége, mind-mind hozzájárultak, hogy az emberek ha-ma megszerették. A háború ideje alatt nagyon sokan segítettek. 1943-ban férj-az ment. Három fia és egy lánya született.

Az iskolák államosítása után a hittan tanítás megszűnt. A kántori tevékenységet pedagógusként nem folytathatta. Annak ellenére, hogy felettesei, de sokan a munka-társai közül sem nézték jó szem-mel, ha kiségitte a templomot, amikor nem volt, aki harmóniumoz-zon, vagy amikor temetésen kellett énekelni. 1971-ben, öt évvel a nyugdíjazása előtt ismét bekapcsolódott az egyház zenei életébe. Mindent megpróbált azért, hogy a fiatalokból utánajárás nevelődjék, de sajnos ez nem sikerült.

Kívánom, hogy még nagyon sok-áig tisztelhe-sük körünkben, hogy ismereteinek, emlékeinek nagy tár-házából sokáig merítkezhessünk. Isten éltesse sokáig.

Németh Gyuláné

OROSZLÁNY ELSŐ KATOLIKUS KÁNTOR-TANÍTÓJA

Oroszlány első katolikus kántor-tanító-já-
val, a 92 esztendő-s Inotai Lajossal tati
otthonában beszélgettünk nehéz, küzdel-
mekkel teli életútjáról.

1932. júniusában a Győri Királyi Katoli-
kus Tanítóképzőben szerzett Kántor-tanító
diplomát. Mint oly sokan ebben az időben ő
sem tudott elhelyezkedni. Három évig ál-
lástalan diplomásként szellemi szükség-
munkás volt, ami nem rendszeres, hosz-
szabb-rövidebb ideig, leginkább csak né-
hány hétig tartó adminisztrációs, hivatali
munkát jelentett.

1935-ben sikerült elhelyezkednie a győri
Szövögyárba, de az első adandó alkalom-
mal helyettes tanító helyetteseként tanita-
ni ment Koroncóra, majd Nagyszentjános
elemi iskolájába. 1939. május 4-én kine-
vezték Alsógallára, és még ez év októbe-
rétől Oroszlányba. (Az 1938-ban nyílt kato-
likus iskolában Mányoki Lili (Esterházy Pé-
ter író édesanyja) volt a tanítónő).

A tanítás mellett vasárnaponként a kápol-
nában tartott szentmisén és litánián har-
móniumozott, a Harmonia Sacra énekes-
könyvből. Láng József plébánost "miséző
fuvar" hozta Kecskédre Oroszlányba.

Inotai Lajos kántori tevékenysége 1942.
novemberéig tartott, ekkor ugyanis a szán-
bányák vezetésétől megbízást kapott, hogy
a felső telepen élő bányász családok gyer-
mekei részére szervezzen iskolát. Ez az
ideiglenes iskola egy évig működött.

1943-ban az alsó telepen két barakk épü-
letet iskolának alakítottak ki. Ebben az is-
kolában 1945. második felétől az iskola
államosításáig, 1948-ig minden vasárnap
szentmisét tartottak. 1949-ben felépült a
település első modern oktatási intézmé-
nye a József Attila Általános Iskola, mely-
nek első igazgatója Inotai Lajos volt 1957-
ig. "Iskola teremtő" munkásságát, ember-
ségét, a gyermekek és a tanítás iránt ér-
zett elkötelezettségét, áldozatvállalását
hálás szívvel köszönjük.

Németh Gyuláné

